

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre . . . . . 12 kor.
 Fél évre . . . . . 6 kor.
 Negyedévre . . . . . 3 kor.

Hirdetések díja:

2 centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Bélyegdíj 60 fillér.

Nyílt tér sora 40 fillér.

KÖZÉRTDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség

kiadóhivatal:

Nagyenyedi
 Könyvnyomda és Papír-
 árnyár részvénytársaság
 Főter 38. szám alatt.

hova egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők

Kéziratok nem adatnak vissza.

Tüzes csóvák.

Felekezeti szempontok keresnek a közelet minden terén érvényesülést. Napról-napra felhangzik itt is, ott is az aggodalom, hogy a magyar politikai élet kulisszái mögött most katolikus, majd meg protestáns érdekek működnek. Egyik részről vádolják a liberális kormányzati elvet katolikus-ellenes irányzattal; vádolják azért, hogy a prot. intézményeket gyámolítja; nem tetszik az, hogy a prot. egyház alkotmányos életében megedzett férfiak tehetőségükkel, megalkuvást nem ismerő hazafias érzületükkel politikai vezérekre emelkedtek; hogy vallás-különbőség nélkül görögnek-zsidónak, mindenkinek szolgálatát elfogadja, igénybe veszi, sőt megkívánja; vádolják ezt a kormányzati elvet, melynek az új Magyarország minden intézményét, sőt lételet köszönheti; vádolják azért, hogy nem áll egy felekezethez a szolgálatába, hanem a többieket is elni engedi, sőt gyámolítja.

Messze vanne bennünket okoskodásunk menete, ha a liberális elvet ezen vádak ellen védelmezni akarnók. De ennek az elvnek nincs is semmi szüksége védelmére. A vádpontok maguk a leghelyesebb védelmi szolgáltnak minden helyesen gondolkozó magyar ember előtt. Hisz éppen azért liberális nálunk az egyedül helyes kormányzati elv, mert felekezeti színezettel nem bírhat; mert a létűnt századnak, különösen a negyvennyolcas és hatvanhetes alkotmányok vívmányait Magyarország erejének, egységének és önállóságának bizonyos kára nélkül visszaadni nem lehet; mert nem vallás szerint válogatja meg képviselőit; és mert minden egyházat megbecsül és támogat azon mértékben, amennyiben nemzeti és kulturális hasznot teremnek hívőik lelkiéletében.

Másik részről más aggodalmak élednek és hangzanak. Aggódnak azért, hogy a paktumos korszak békeszerető irányja nem korlátozza eléggé a nemzeti érdekek nehezen kiküzdött erejének idegen és hatalmas ellenségeit. Aggódnak különösen azért, hogy az egyházpolitikai vagy reformokat a már teljesen megnyugodott közvélemény ismét az elfogult felekezeti szemüvegén kezd nézegetni. Aggódnak azért, hogy éppen azon egyházra, mely minden vonatkozásában, minden idegen befolyástól, sőt minden meggyanusítható érdektől is teljesen független; és egészen magyar egy nyelvben, mint szellemében, hogy ezen egyházra nehezedik majd legjobban a hatalomra törekvő reakció sulya.

Az aggodalom, ha egyszer fel van ébresztve könnyen működésbe hozza a képzeletet; a képzelet rémei nyugtalanságot okoznak és háborgatnak a tiszta szemléletet. Az ember legdrágább kincsei, legmélyebb, leg-erősebb és legáltalánosabb érzelmek: a hazafias és vallásos érzelmek hatalma s az állam és egyes ember egész életére, összes viszonyaira való befolyása magyarázhatja az aggodalmat; sőt, amennyiben az aggodalom valódinak, jóhiszeműnek bizonyul, físztelettel is tartozunk iránta. De meg vagyunk győződve, hogy az aggodalmak mindkét részen alaptalanok.

Amint lehetetlen a művelt magyar közvéleményt rávenni arra, hogy a közeletet felekezeti színen nézze és egyoldalú érdekek kedvére igazítsa: épp úgy lehetetlen a liberális elvet az elert eredmények után, a vezérek eddig tanúsított hűsége után, multjának követelő ereje mellett olyan czégernek tekinteni, melyet pusztán a jó hangzásáért, a híreért, a dicsőségeért, csalogató szép voltáért tűznek ki; mögötte pedig hamis bört méregetnek. Hiszen ha mi a távolból nem, azok talán csak felismernék, akiket a kormányzat közvetlen tanácsosai, bizalmasai és ellenőrei gyanánt szerte az egész hazából fölkielűdtünk!

Nem a vallás a fő-motívum ebben a felekezeti háborgásban. A vallás a léleknek magába szállása, Istennek való emelkedése, abban való megnyugvása és vigasztalódása, a legtehetősebb eszmény után való vágyakozása. Ennyiben minden ember vallása egy; maga az eszmény s annak tisztelete különböző az ember lelkének költőisége, az eszmék iránt való fogékonyasága s általános műveltsége szerint. A keresztényen vallás állítja elénk az Istent a legtehetősebb formában, a legszentebb eszmében: a szeretetben. Ez a vallás nem ismer önzést, nem tanít gyűlöletet, nem követel rágalmat és erőszakosságokat. És mégis milliói vére hullott, nepek és országok pusztultak, emberirtó harcok folytak ezen vallás nevében. Mert a békeség vallását türelmetlenséggé fanatizálták; mert hatalmi czélok bujták a vallás külső formája mögé; mert a vallás jelszavai rendszeren politikai törekvések zászlói voltak.

Azt a felekezeti igazatagságot is, mely napjainkban itt is, ott is észlelhető, s a felhangzó aggodalmakat bátran lehet politikai, tehát hatalmi, tehát pártérdek számlájára írni.

Szerencsére a magyar ember nem fogékony felekezeti harcok iránt. Harcol, küzdök a kvóta ellen, az

adó emelkedése ellen, harcol a gazdasági élet és köz-művelődés emelkedéséért, a magyar állam tekintélyéért. De sem idegenből importált akciókkal, sem alaptalan rémlátásokkal idegessé tenni nem lehet. Nincs fogékonyasága a képzelődés iránt. Nem hiszi el, hogy a vallását valaki tőle elvenni vagy bántani akarná. Van elég baja hol a nemettel, hol a jégvéréssel, hol a háza sövényét tépdéső vásott szomszéd-gyerekekkel, hol a földjére behozott idegen férgekkel; alig győzi állami, egyházi, községi terheit viseini. Igazán szerencse, hogy nem ideges és képzelődő. Elméletekkel, idegen érdekek jelszavaival nem igazgatható. Vajha ne is lehessen sohasem az ő józan eszéből, kötelességérzetéből és nyugalmából kiforgatni! Mikor ilyen nagy mozgást tapasztal; mikor nagyon kezdik a jelszókat hangoztatni; mikor budapesti urak előtte érthetetlen nyelven papolnak, ki a delegációról, ki a hazaáruló ischli klauzula hiteles szövegének jogi következményeiről, ki az Európa-szerzte mozgásban levő klerikális-feudális irányzatok jelentőségéről; mikor egyik ur az egyik kezét, másik a másik kezét szorongatva kérdik: „Hat hogy vannak?” akkor ő már tudja, hogy ok hogy vannak; tudja, hogy közel vannak a választások. Ime, ide lyukadtunk ki; ez a nyitja a hazamentés legtöbb teóriájának.

Jól tudjuk azt, hogy a politikai élet pártok küzdelmeiből alakul. De azt is érezzük és valljuk, hogy mindezek felett döntő szempontul magasan áll minden jó magyar ember előtt az állam java, a polgárok békes együttélése, a magyar nemzeti eszme erősödése. Ennél-fogva méltatlan, sőt veszedelmes dolognak tartjuk, ha akár pártok, akár egyesek ezen első fontosságú államérdekeket a gyűlölséget szító pokolbeli szellemek felidézésével, az ugys sokféleképpen tagolt társadalom felkavarásával kockáztatják. Gondoljuk csak el, mi lehetne ennek a következménye! Minden társadalmi intézmény felekezeti elemekre bomlanék szerteszét s az emberek nemcsak egészséges társas életet nem tudnának alkotni, hanem gyűlölni és üldözni fogják egymást fanatizmusból. Kinek lenne haszna belőle? A megosztott magyarságnak bizonyára nem; hanem a vallásban és nyelvben egységes és ellenünk leselkedő ellenségnek.

Magyarom! tüzes csóvakkal járnak házad körül; azt mondják, hogy fel akarnak világosítani; vigyázz, hogy fel ne gyujtsanak!

L. I.

TÁRCZA.

Ha majd . . .

Ha majd a napfényben tündököl a róna,
 Mintha arany volna . . .

Ha majd vágtyól üzve elmerengsz a tájra,
 Ót keresve, várva . . .

Ha majd szép szemekből szeretet és nem vád
 Údve ragyog le rád . . .

Hogy még lehet bánat ezen a világon,
 Az neked ne fájjon . . .

De ha egy szép napon összeomlik minden
 Szerető szivedben . . .

Könyvet csal szemedbe a hűtlenné lett lány,
 Gondolj akkor reám . . .

Az én fájó lelkem örökös gyötrelme
 Jusson az eszedbe.

Sallak Róza.

Pogány György és a havasok királynője.

Néhai Pogány György, vármegyénk volt főispánja, mint már említettük, alispán korában Varga Katalint, a hírhedt havasi kalandornót elfogta és ártalmatlanná tette. Ez elfogatás a következőképp ment végbe:

Az abrudbánya-vidéki kincstári jobbágság minden időben a legfogékonyabb volt a népszabadító tanok iránt. 1784-ben onnan kerültek ki a Hora-lázadás vezetői. 1846-ban pedig egyszerre csak feltűnt egy Varga Katalin nevű asszony, aki elég merész volt azzal ámitani az amugy is elégtellett havasi jobbágságot, hogy mint az udvarnál kegyelt és járatos személyiség, föl fogja őket szabadítani a terhek alól. Az abrudbányai vásárok látogatói csakhamar széthordozták a szabadító híret s Varga Katalin a legnagyobb hegyi községben, Bucumban, csakhamar valóságos udvartartást kapott. Az elvakított nép önkéntes adózással gondoskodott a havasok királynőjének minden kényelméről. Varga Katalin vakmerősége odáig terjedt, hogy hivatól környezve elmerészkedett Abrudbányára is, ahol a megyei tisztviselők erőtlenségük tudatában kénytelenek voltak szemet hunyni apostolkodása előtt. A népámitás mindinkább kellemetlenebbé vált a hatóságokra, amelyek a folyvást testőröktől védett Varga Katalint kérdőre vonni sem merték. Utoljára is csöfoggással kellett ártalmatlanná tenni Varga Katalint s erre a célra Pogány György akkori alispán kipróbált ügyességét veték igénybe. Pogány végre is hajította megbízatását az ifju és nagyravágyó Siaguna András görög keleti püspöki vikárius közreműködésével. A gubernium a két kiválasztottat kellő utmutatással látván el, a bucsumi templom fölszentelési ünnepét választotta ki Varga Katalin kézrekerítésére. Pogány György alispán hatósági kiküldöttként kísérte oda 1847. januárjában Siaguna vikáriust. Minthogy a nép Varga Katalinnal már tünnetni is merészkedett s hiusága a havasok királynőjét

is elbizakodottá tette, mi sem természetesebb, mint hogy ő is megjelent kíséretével együtt a templomszentelési ünnepen. Siaguna és Pogány kitüntető figyelme még jobban hízelt Varga Katalinnak s amikor a ceremóniák véget értek, elfogadta a templomból kijövet Pogány György karját. Az alispán a maga száujához vezette őt, ami láthatólag fölvilanyozta a több ezer főnyi nép lelkesedését is. A menet a nép ujjongása között indult meg, de amint kifordultak az abrudbányai utra, a nép nagy ámulatára Zalathna felé kanyarodott a püspöki vikárius és az alispán száuja. Az ostorhegyest neki eresztve, a leggyorsabb iramban tovarpültek a bálványozott királynővel. Mire a hivei magukhoz tértek bálványuktól, már messzire vágattak a nagy hágó felé Varga Katalinnal, akit Pogány és Siaguna erős karja megakadályozott abban, hogy kétségbeesetten jajveszékélő hiveihez visszatérhessen. A nép közül sokan lóra pattanva vágattak a diszmenet után, de apró hegyi lovaikkal a hegy aljáig is alig jutottak, mikor már Zalathna felé röptül Siaguna és Pogány a fogolylyal. Zalathnán rövidesen megpihenve s Varga Katalin gondozását hajduikra bízva, egyenesen a gyulafehérvári várba hajtottak, hol már nem kis izgalommal várták a kényes expedíció kimenetelét. Pogány György sokszor nézett a halállal szembe 1848/49-ben s nem egy nehéz küldetést hajtott végre, de azért ő mégis elismerte, hogy a bucsumi királyné elfogatására nehezen vállalkoznék még egyszer az életben!

Az új vármegyeház alapkö-letétele.

Minden különösebb ünnepélyesség nélkül történt meg tegnap, e hó 31-én, az új vármegyeház alapkö-letétele. Az új beton alapzatba egy erre fentartott helyre a régi vármegyeház történetét s az új épület építését tárgyazó következő történeti emlékezők helyeztetek el Albert Ivan főmérnök felügyelete mellett:

Alsófehér vármegye régi vármegyeházának építése az 1792. évi november 29-én a Miksa atyafiaktól hat-ezer magyar forintot vásárolt telken több évi munka után 1808-ban fejeződött be, mely évnek december hava első napján tartott közgyűlésben néhai gróf Hal-ler István főispán ünnepélyesen megnyitotta.

Régi vármegyeházunk két főépületből állott. És pedig az egyik e torony helyén külön udvarral egy emeletes volt, mely előbb törvényszéki és közigazgatási fogházul szolgált, később 1872-ben a megyei árvaszek lett elhelyezve. Ez teljesen le lett bontva. Ez épület mellett jobbra a Sárpataky János, utána nagykölpotivai Pogány György 1861—1875-ig Alsófehér, azután Hunyad vármegye főispánja hazastelke volt, melyet vármegyénk és Nagy-Enyed város közösen megvásárolván, 1897-ben lebontották s helyén utcát nyitottak. Regi vármegyeházunk többi része negyszögű földszintes épület volt, melynek a régi árvaszek melletti szárnya egészen lebontatik, a többi részere pedig emelet építetik a jelen 1900. évben. A régi közgyűlési terem e negyszög jobb szárnyán, a Szent-Király-utcára nézett, melyben a vármegye hű fia hazafias buzgalommal tanácskoztak 1808. december 1-től 1899. október hó 28-ig, midőn itt utolsó rendes közgyűlésünket tartottuk. E tanácskozások az 1890—1848. években, a szabadságeszmekek ebredése és a szabadelvű intézmények kivívása korszakában oly nevezetesek voltak, hogy Alsófehér vármegyét hazánkban az erdélyi részek vezérvármegyéjéül tekintették.

Vármegyénk 3578-50 □ kilométer terjedelmű területén az 1890. évi népszámlálás szerint 193.072 lakos van, melyből:

Magyar nemzetiségű 30.181, román nemzetiségű 151.397, szász nemzetiségű 11.494.

Vallás szerint: Római katolikus 8943, örmény katolikus 28, evangélikus református 19.472, görög keleti 80.353, örmény keleti 5, izraelita 3280, unitárius 1046.

Területén van négy rendezett tanácsú város, u. m.: Nagy-Enyed, Gyulaférvár szab. kir. város, Abrudbánya és Vizakna. Hét szolgabírói járásának központja: Alvincz, Balázsfalva, Koncza, Magyar-Igen, Maros-Ujvár, Nagy-Enyed, Verespatak, melyekhez 181 község tartozik.

Vármegyénkben 3 főgimnázium van, ugymint: Nagy-Enyeden a Bethlen Gábor fejedelem nevét viselő ev. református főgimnázium 15 tanárral; rektor-professzora Nagy Lajos. Gyulaférvárt a római katolikus főgimnázium 17 tanárral; igazgatója Avéd Jakó. Balázsfalván a görög katolikus főgimnázium 15 tanárral; igazgatója dr. Olosán kanonok. Ezenkívül van Nagy-Enyeden egy polgári leányiskola 144 tanulóval és a vármegye területén összesen 263 népiskola, 23.132 tanulóval és 341 tanítóval.

Vármegyénk lakossága 1899. évben fizet egyenes adóban: 1.681.337 korona 92 fillér.

Vármegyénk területén 146 kilométer állami, 470 kilométer törvényhatósági közút van.

Vármegyénk területén van az 50. számú cs. és kir. gyalogezred, székhelye: Gyulaférvár; a 21. számú m. kir. honvéd zászlóalj, székhelye: Nagy-Enyed.

Alsófehér vármegye közönsége hálás kegyelettel lévén a Szent István első magyar királyunk által alapított és kilencz évszázad viharai között a magyar hazát híven szolgáló alkotmányos vármegyei rendszer iránt és komoly figyelemben tartván az ősi Fehér vármegye hazafias rendjeinek állandóan a közjóra irányított törekvését, ezernyolczszáz kilenczvennegyedik évi október hó 27-én Nagy-Enyeden vármegyénknek évszázadokon át állandó székhelyen zeykfalvi Zeyk Dániel főispán elnöklété alatt tartott törvényhatósági közgyűlésében 156. jegyzőkönyvi szám alatt beadott indítvány folytán elhatározta, hogy központi közigazgatása céljaira elégtelennek talált régi vármegyeházát a vármegye tekintélyének megfelelő külső és belső díszszel nagy részben újra építteti.

Ezen határozata megnyervén bonyhádi Perczel Dezső magyar királyi belügyminiszternek az 1886. XXI. törvényezikk által előírt jóváhagyását, az építés Alpar Ignác budapesti építész tervei szerint 119333 forint 83 kr (238667 korona 66 fillér) költségvetéssel elrendeltetett. Minekutána pedig az építés Incze Lajos nagyváradi vállalkozónak árlejtés útján kiadatott volna 109488 ffr 79 kr vállalati áron, az alaprakás 1899. augusztus hó 25-én ez épületnek az új közgyűlési terem alatti részén, 1900. márczius hó 1-én pedig a

szöglet-torony alatti részén, a hová ez okmány elhelyeztetik, Isten segédelmével kezdetét vette.

Amidőn is Magyarország, szeretett hazánk, mint alkotmányos monarchia felett dicsőségesen uralkodik:

I-ső Ferencz József ausztriai császár és Magyarország Apostoli királya.

Magyarország, mint parlamentáris állam felelős miniszteriumának elnöke, egyszersmind belügyminister:

Luka- és szentgyörgyvölgyi Széll Kálmán, a Lipótrend nagykeresztese, valóságos belső titkos tanácsos.

Vármegyénk főispánja:

zeykfalvi Zeyk Dániel. (1893 óta.)

Vármegyénk tisztviselői a központban:

Alispán jankafalvi Csató János királyi tanácsos, a III. oszt. vaskorona-rend lovagja. (1874 óta.) [Ezután következik a vármegye központi és járási tisztviselőinek, az állami hivatalok főnökeinek, valamint a városok polgármesterei és tisztviselőinek névsora.]

Vármegyénk országgyűlési képviselői:

Abrudbánya-verespataki választókerületben bonyhádi Perczel Béni a képviselőház jegyzője. Alvinczi választókerületben Szöcs Pál. Gyulaférvár városi választókerületben mohai dr. Mohay Sándor. Magyarigeni választókerületben dr. Werner Gyula. Marosújvári választókerületben magyargyeromonostori báró Kemény Géza. Nagyenyedi választókerületben Török Bertalan, a Ferencz József rend lovagja. Vizakna városi választókerületben zeykfalvi Zeyk Gábor.

A Mindenható segédelmével kezdvén munkánkat, az ő adása legyen hazánkban, nemzetünkön, vármegyénkben mindörökké.

Kelt Nagy-Enyeden ezerkilencszáz márczius 31.

Ezt követik az eredeti aláírások.

Ezen kívül örök emlékül a plehdobozban elhelyeztetik Alsófehér vármegye Monografiájának eddig megjelent kötetei, Alsófehér vármegye összegyűjtött szabályrendeletei, az alispáni ez évi jelentése, a „Közérdek“, „Gyulaférvári Hírlap“, „Közművelődés“ és „Unirea“ egy-egy példánya.

A vármegye tisztviselőinek fizetés-emelése.

A tegnap lezajlott tavaszi rendes közgyűlésnek kétségtelenül egyik legérdekesebb tárgyát képezte a belügyminiszter által engedélyezett és a tisztviselők fizetésének javítására fordítandó 15.586 korona mikénti felosztására vonatkozó állandó választmányi javaslat tárgyalása. A közgyűlés a javaslatokat elfogadván, jelenben a vármegye tisztviselőinek fizetése az alábbiak szerint javult:

	Eddigi törzsfizetés kor.	Jelenlegi emelés kor.	Törzsfiz. az emeléssel együtt kor.
Alispán	4200	300	4500
Főjegyző	3200	300	3500
Árv. elnök	2800	300	3100
Első aljegyző	2200	300	2500
II-ik „	1800	240	2040
III-ik „	1700	200	1900
Tiszti főügyész	2200	200	2400
Tiszti főorvos	2000	300	2300
Főszámvevő	2200	300	2500
Két alszámvevő (egyenként)	1500	250	1750
Főpénztárnok	2200	200	2400
Ellenőr	1700	100	1800
Két árv. ülnök (egyenként)	2100	200	2300
Árvaszéki jegyző	1500	300	1800
Főlevéltárnok	1760	240	2000
Allelevéltárnok	1500	200	1700
Központi állatorvos	1000	160	1160
Központi iktató	1300	100	1400
Árv. iktató-kiadó	1160	200	1360
Központi kiadó	1160	160	1320
Központi sajtóvezető	1080	160	1240
Két írnok (egyenként)	1000	160	1160
Öt közp. írnok (egyenként)	900	160	1060
Hét főszolgabíró (egyenként)	2200	400	2600
Kilencszolgabíró (egyenként)	1600	200	1800
Hét járási orvos (egyenként)	1000	200	1200
Járási állatorvos	760	140	900
Hét járási írnok (egyenként)	900	160	1060
I. Öt közigazgatási gyakornok (egyenként)	700	180	880
II. Öt közigazgatási gyakornok (egyenként)	700	80	780
Megyeházfelügyelő	740	60	800
Ajtónálló	680	60	740
Két huszár (egyenként)	580	60	640
Két központi szolgál (egyenként)	580	60	640
Két központi hajdu (egyenként)	530	36	566
Hét járási szolgál (egyenként)	470	50	520

Vegyes hírek.

— **Kinevezések.** Brebán Sándor gyulaférvári járásbírói aljegyző a gyulaférvári kir. törvényszékhez, Csizsér Sándor fogarasi járásbírói aljegyző a balázsfalvi kir. járásbíróshoz albirákká nevezettek ki.

— **Áthelyezés.** Dr. Ács Jenő nagyszabeni kir. járásbírói albiró, saját kérelmére, a nagyenyedi kir. járásbíróshoz helyeztetett át.

— **Okleveles jegyző.** A márczius hó 27. és 28-án megtartott jegyzői szigorlatokon Enyedi Simon, nagyenyedi lakos, jegyzőjelölt egyhangulag községi jegyzővé képesítettet.

— **Székhelyi Majláth Béla** nyug. m. n. muzeumi könyvtárór temetése mult vasárnap ritka résztvevő közlött történet meg. Nemcsak a tudós kollégák, a nagyszámú rokonság, a hírlapírók serege, hanem egyszerű földmivessék is igaz részvétellel adóztak koporsójánál. A szekes főváros tanácsa nem messze Deák mauzóleumhoz levő szakaszban jelölt sírhelyet, ezzel is előismerését jelezve ama fáradhatlan buzgalomért, melylyel Budavár visszavételének ketszázados évfordulója alkalmából a történelmi kiállítás rendezte. A Magy. Tud. Akadémia nevében Szily Kálmán főtitkár díszes koszorút tett koporsójára, a M. Nemzeti Múzeum nevében Szalay Imre intézetti résztvevő, ugyancsak gr. Majláth Gusztáv püspök, gr. Majláth György, gr. Zichy Jenő, br. Nyáry Jenő, a Pallavicini örgrófok stb. Temetésén ott voltak a M. T. Akadémia s a M. N. Múzeum tisztviselői és ott volt a nagy és fényes közönség soraiban Rákostalva községe egész nagy serege az öreg dr. Mészáros vezetése alatt, hogy még egy Istenhozzádot mondjanak annak a szíves, kedves jó embernek, ki a legszegényebb földmivessel és milimárral is tudott a maga nyelven pár jó szót váltani s a főváros ezen fejlődő részének, mint ottani házbirtokos, mindenemű kulturalis ügyét híven szolgálta. Itten: kis kerijében időzött legszívesebben farszto munkája után, ültetve, öntözgetve fáit, virágait; bizony árván maradtak ugy ezek, mint szerető családja is.

— **Hirdetmény.** Alsófehér vármegye törvényhatóságának 122. k. gy. szám alatt hozott és jóváhagyott szabályrendelete értelmében köteles minden földbirtokos egy év leforgása alatt birtoka vagy birtokrészele keleti és déli oldalát határkövekkel megjelölni és azokat állandóan fentartani. Aki a határjeleket fel nem állítja, annak terhére és költségére a városi hatóság fogja felállítani. Ez alapon felhivatnak Nagy-Enyed összes földbirtokosai, hogy a határjelek felállításáról már a tavasz folyamán gondoskodjanak. A városi tanácstól Nagy-Enyeden, 1900. márczius 24-én Kovács Gyula s. k., polgármester.

— **Hirdetmény.** Alóírott városi tanács ezennel közhírré teszi, hogy a nagyméltósága m. kir. honvédelmi miniszter ur 17516/1900. számú rendeletével a cs. és kir. hadsereg katonai nevelő és képző intézetekben az 1900—1901. iskolai év kezdetén mintegy 405 egész és fél díjmentes kincstári, illetőleg alapítványi és fizetéses hely betöltésére általános pályázat hirdettetett. A pályázati feltételek a városház tanácsi irodájában, illetőleg levéltárában, hivatalos órák alatt, érdekeltek által megtekinthetők. A városi tanácstól Nagy-Enyeden, 1900. márczius 23-án Kovács Gyula s. k., polgármester.

— **A nagyszabeni cs. és kir. gyalogsági hadapródiskolába** az 1900/1901. tanévre 40 növendéket vesznek föl az első évfolyamra. A fólvetel főbb követelményei: 1. A magyar vagy osztrák állampolgárság. 2. Testi alkalmasság. 3. Szeplőtlen előélet (megfelelő erkölcsi magaviselet). 4. Az elért legkisebb és tul nem haladott legnagyobb életkor. 5. A megkívánt előképzettség (négy középiskolai osztály). 6. Az előírt felszerelési tárgyak beszerzése és saját költségén leendő jó karban tartása iránti kötelezettség elvállalása. 7. A tandíjnak pontos megfizetése. Az összes fólvételi feltételeket tartalmazó füzet az iskola parancsnokságánál 40 fillér beküldése ellenében kapható. A folyamodványok legkésőbb a g u s z t u s hó 15-éig küldendők be a hadapródiskola parancsnokságának. Később beérkezett vagy nem kellően felszerelt kérelem nem fog tekintetbe vétetni.

— **A „Magyar Bazár“.** Igen szép, izléses divatképekkel, rajzokkal és kimerítő leírásokkal, magyarázatokkal jelent meg a „Magyar Bazár“ legutolsó divatlapja az „Athenaeum“ kiadásában és Wohl Janka szerkesztésével. De nemcsak a chic-kes divat gyönyörködteti az olvasót ebben a divatlapban, hanem az irodalmi rész is megfelel a legkényesebb igényeknek. A folyó szép angol regény mellett a következő érdekes dolgokat találjuk benne: 1. „Az arany lapdacs“, a magyar Schehezeradé-tól; 2. „Mit csináljunk anyáinkkal?“, 3. „Szerlem és korona“, írta báró H. L. G. H.; 4. „Hogyan mondunk egymásnak Isten hozzádot“; 5. „Mü-

vészet és irodalom"; 6. „A nők munkaköre itthon és külföldön”; 7. „A nagyvilágból”; 8. „Iskola-ügy”; 9. „Sport”; 10. „Szépirodalom”; 11. „Konyha”; 12. „Vegyesek”; 15. „Nyílt posta”; 16. „Eljegyzések”; 17. „Esküvők”; 18. „Halalozások”; 19. „Sakkrejtvény”. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal. Előfizetési díja ennek a legrégebb és legjobb magyar divatlapnak 1/4 évre 4 korona. Megjelen havonként négyszer. Megrendelő cím: „Magyar Bazar” kiadóhivatala Budapest, VII., kerepesi-út 54.

Csarnok.

A megtapasztalt ember.

(A „Közérdek” részére írta Szabó Gyula.)

„Kesereghet az az anya,
Kinek fia eszmadia,
Mert nem tudja, mikor tájba
Pottyán a csirizes tájba.”
(Népköltészet.)

Igy történt velem is. Az őszi enyedi vásárkor találkoztam a „Közérdek” igen tisztelt szerkesztőjével.

— Ejnye de jó, hogy találom.

— Ugyan miért?

— Olvasta ön, milyen ügyesen folytatják a birok az önvédelmi harcokat?

— Igen, nagyon érdekes. Rendkívül tudok rajta lelkesülni.

— Az nagyon szép öntől. Látja, én alkalmat akarok adni önnek, hogy éppen ott a helyszínén gyönyörködhessek benne. Miután minden lapnak van ott külön tudósítója, én is szándékozom küldeni egyet és öre gondoltam. Nem lenne hajlandó kirándulni Afrikába és lapunkat ellátni a legközvetlenebb és legmegbízhatóbb tudósításokkal? Ismerve éles megfigyelő tehetőségét és lapunk iránti vonzalmát, erre számítok.

— Igen le vagyok kötelezve, de kérem szeretettel, úgy hallottam tudós emberektől, hogy nagyon messzire van ide ez az Afrikaország, messzebb van, mint Makó Jeruzsálemtől.

— Dehogy. Tizennégy nap gőzhajón.

— És a költség?

— Igaz. Azt szinte kifelejtém. Hát azt majd utólagosan elszámoljuk. Itt adok 200 koronát utiköltség fejében. Amíg haza jön, addig utófizetik az előfizetéseket és rendbe jövünk. Ön életre való ember, tud magán segíteni, ha megszorul.

— Itt a kezem. Áll a vásár. Költség nélkül kitanultam a nagyenyedi és marosvásárhelyi kollégiumokat, majd csak itt is megélek valahogy.

Utam egyenesen Bécsnek vettem. Ott időztem egy napig csak azért, hogy lássam, mennyire hizlaltuk mi 373 esztendő alatt, aztán meg kíváncsi voltam a cseh német kiigyezésre. Pénzemmel takarékoskodnom kellett, mert hosszú az út. Egy külvárosi kocsmába szálltam meg. Este színházba akartam menni. Becsengetem a pinczért. A lábát a nyaka közé vette, úgy rohant, tudva, hogy egy magyar ur, a „Közérdek” tudósítója van itt. (Igy irtam be magam a vendégkönyvbe.)

— Tessék!

— Hozzon egy színházi jegyet a Karl színházról, közép-erkély első sor! Értette?

— Bocsnát, uram! de nincs előadás, így jegyet nem hozhatok.

— Hát a Burgszínházról.

— Ott sincs előadás.

— Talán udvari gyász van?

— Dehogy, kérem, összeült a Reichsrath és ott egész nap úgy kimulatják magukat az urak, hogy senki sem kívánczik este a színházba. A színészek is mindig ott vannak. Tanulmányozzák a jellemeket.

— Ez igen szép; hát már most mivel töltöm el az estét?

— Tessék, kérem, lemenni az étterembe, ott mindig igen diszes társaság szokott összeülni. A vacsorát ide parancsolja a szobába?

— Nem. Az étteremben fogok vacsorálni.

Lementem. Csakugyan roppant sok ember ült minden asztal körül. A borzasztó pipafüstben széjjel néztem, nem kapnék-e egy magános sarokasztalt. A sarokasztalt nagyon szeretem. Itt, ha az ember eszik, sem nem lökik oldalba, sem nem bámulják az embert. Aztán, ha csetepaté lesz, nem kell a sarokba húzódnai, mivel minden tisztességes verekedő a platzra szokott kiállni.

Sehol sem találtam üres asztalt. Egy zsiros sapkás, porcellán pipás, jól táplált német, kinek fehér sorcea volt (bizonyosan pék), barátságosan maga melle mutat: — Nehmen sie Platz.

Leültem. Előbb azonban bemutattam magamat. Én újságíró vagyok Magyarországból, kiküldve Transzvalba.

A társaság megkülönböztetett tisztelettel állott fel és meghajtotta magát s mindenki rendre bemutatkozott. Első volt a pék, azután egy nyugalmazott finansz-szemlést, egy lakatos, egy borbély-seged és egy cseh muzsikus. A borbély jobbkeze felől egy cseh hártás leány pengette hangszerét.

(Folytatása következik.)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

„Henneberg-selyem”

— csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendel-tetik — fekete, fehér s színes. 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként. Mindenkinél postaber- és vámmentesen, házhoz szállítva! Mintak posta fordultával küldetnek.

Henneberg G., selyemgyáros (cs és kir. udvari szállító) Zürichben. (1)

271—1900. szám

Arverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. 102 §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósg 1900. V. 150. számú végzése által Saleher és Richter végrehajtót javára nagyenyedi lakos Simalya Mihály és fia ellen 213 kor. 90 fillér tőke, ennek 1899. év november hó 1. napjától számítandó 5% kamatai és egyéb törvényes járuléka követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság foglalt és 630 koronára becsült bolti aruzikkékből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek az 1899. V. 150 2. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Nagy-Enyeden alperes bolti helyiségében leendő eszközzésére 1900-k évi április hó 17-ik napjának délután 4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-ez. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsaron alól is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-ez. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Enyeden, 1900. évi márczius hó 25. napján

Gajzágó Simon,
kir. bírósági végrehajtó

3031 1—1

Hasznos cikkekkel dúsz választék.

Egy kettős számú

WERTHEIM-SZEKRÉNY

olcsó áron eladó.

Soha ilyen nagy választék nem volt!

Nagy választékban alpaka és nikkeltárgyak, gyümölcsös tálak, kenyérkosarak, kanalak, tálczák 20 krtól 4 frtig. Diszes lámpák, husvágók, új fajta kávéörlők.

A híres Suchárd-chocolád gyártmányaiból raktáron van.

Dietrich féle legjobbnak ismert rumok, theák. Cognakokból bizományi raktár.

Olcsó narancsok, fügek, és más czukorkák, karácsonyfa-diszítésre igen alkalmasak.

Mauthner-féle vetőmag és gazdasági magvakra megrendelést már most elfogadok.

Beocsini czeментtel mindig el vagyok látva, februárban már friss küldemény érkezik.

Az alábbi ásványvizek kaphatók raktáromon:

(friss töltés)

Borszéki, Előpataki, Luhi Margit, Carlsbadi, Marienbadi, Nieder Selters, Salvator, Gishuebler és Lewicon.

Többféle páczolt halak

angolna, lapardon, sardinia, orosz hal, heringek, pisztrángok.

A kirakat szives megtekintésére becses pártfogóimat ez uttal is kérve maradok teljes tisztelettel

2017 16—52

BISZTRITSÁNY LAJOS.

A legfinomabb szalonczukorkák, füge, narancs.

LEGLÖCSÖBB POLITIKAI NAPILAP. TERJEDELME 24-32 OLDAL NAPONKÉNT. MEGELŐZ MINDEN MÁS NAPILAPOT 12 ÓRÁVAL.

MAGYAR NEMZET

EGY SZÁM 8 FILLÉR.

ELŐFIZETÉSI ÁR.
1 HORA 2 KORONA.
1/4 ÉVRE 6 KORONA.

MUTATVÁNY SZÁM 6 NAPIG INGYEN CÍM: MAGYAR NEMZET BUDAPEST, KEREPESEI-ÚT 54. ATHENAEUM.

Hirdetmény.

Alulírott azonnal közhírré teszem, hogy a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur engedélyezte, hogy Ispánlakán egy **körjegyzői lak** építtessék.

Ezen munkálat kivételének biztosítása céljából 1900. év **április hó 10-én** d. e. 10 órakor Ispánlakán a helyszínén tartandó versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni ohajtók felkértem, hogy a fenti munka végrehajtásának elvállalására vonatkozó ajánlatukat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig adják be.

Tervrajz és költségvetés a hivatalos órák alatt a körjegyzői irodában megtekinthetők, s ugyanott részletesebb felvilágosítás szerezhető.

Ispánlakán, 1900. márczius 26-án.

Ábrahám Gábor,
körjegyző.

3028 2-3

Állattenyésztő gazdák figyelmébe!

Az „Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület”

Nagy-Enyeden, 1900. május hó 4-én

tenyészállat-kiállítást

rendez.

Dijazás alá esnek:

- I. Magyar erdélyi fajtánál: községi bikák borjas tehén, tenyésztehén és üszök.
- II. Havasi, esetleg pinzgau fajtánál: 1-3 éves bikák, tehén és üszök.
- III. Bivalyok: Bivalybikák és tenészbivaly-tehén.
- IV. Sertés: Kisbirtokosok kanjai.
- V. Juhok: Kisbirtokosok kosai.

Kitűzve 35 különböző díj 800 kor. értékben.

Bejelentések intézendők **SZÉKELYHIDY VIKTOR** gazdasági egyesületi titkár urhoz **NAGY-ENYEDRE**, hol a kiállítást illetőleg bővebb felvilágosítás nyerhető.

1-6 3025

Csemege, valamint bőr, fűszer, liszt, norinbergi, rövidáru, vas, porcelán s edénykereskedés

KINDL J. NAGY-ENYED

XXXXXXXX FŐTÉR. XXXXXXXX

Mindennap friss szebeni tormás virsli s más husneműek, különféle sajtok, valamint az egész országban híres orosházi házi kenyér kapható.

Uj! Különös figyelemre méltó. Uj!

A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszterium által hivatalosan jónak elismert

ASBEST-TALPAK.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Felsége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala.

Általános Asbestáru gyár.

Ő, császári és királyi Felsége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az asbest-talppal bélelt cipőkkel. Ő Felsége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradnak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadászcipőt, hogy annak a minájára készítsenek másikat asbest-talpbéléssel ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, amint megfelelőek voltak a szalon-cipők.

Zágráb, 1898. július 8.

Krahl huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbest-betűti cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, ugy hogy — azt hiszem — lábajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. szeptember 17.

tisztelő híve

Wekerle Sándor.

Óvjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéléssel látja el.

Kettős vastagsága 1 frt 20 kr, egyszerű 60 kr, homoktaip 40 kr, gyermekeknek fele.

Az asbest-talpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22,500 pár szállították.

Széküldés csak s utánvetel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Viszonteladónak megfelelő árengedmény.

Egyedüli elárúsítás Alsófehér vármegye részére.

Az Asbestáru-gyár betéti társaság képviselője és elárúsító raktára:

Kindl J. Nagy-Enyed, fő-tér.

3013 1-50

Az angyaldombi szőlőoltvány-telep kezelőségénél

Zomba (Tolnamegye) még eladó mélyen leszálított áron:

	Gyökeres fás oltvány.		Gyökeres zöld oltv.		Sima zöld oltv.		Ca 1 1/2 millió amerikai fajtisza sima és gyökeres vessző.																																																						
	100 darab	1000 darab	100 darab	1000 darab	100 darab	1000 darab																																																							
30.000 Bakator	12	100	—	—	7	55	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2"></th> <th colspan="2">Sima.</th> <th colspan="2">Gyökeres.</th> </tr> <tr> <th>I. forint</th> <th>II. forint</th> <th>I. forint</th> <th>II. forint</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rip. portal</td> <td>6</td> <td>2</td> <td>—</td> <td>—</td> </tr> <tr> <td>" " gloir de montpellie</td> <td>6 1/2</td> <td>3</td> <td>12</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Rup. mettalie</td> <td>10</td> <td>6</td> <td>20</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td>" monticola</td> <td>9</td> <td>5</td> <td>18</td> <td>12</td> </tr> <tr> <td>" arramon</td> <td>10</td> <td>6</td> <td>18</td> <td>12</td> </tr> <tr> <td>" gamey couder</td> <td>10</td> <td>6</td> <td>18</td> <td>12</td> </tr> <tr> <td>" gross collmár</td> <td>10</td> <td>6</td> <td>18</td> <td>12</td> </tr> <tr> <td>Solonis & Rupetr.</td> <td>12</td> <td>8</td> <td>20</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td>Solonis</td> <td>9</td> <td>6</td> <td>18</td> <td>12</td> </tr> </tbody> </table>		Sima.		Gyökeres.		I. forint	II. forint	I. forint	II. forint	Rip. portal	6	2	—	—	" " gloir de montpellie	6 1/2	3	12	8	Rup. mettalie	10	6	20	16	" monticola	9	5	18	12	" arramon	10	6	18	12	" gamey couder	10	6	18	12	" gross collmár	10	6	18	12	Solonis & Rupetr.	12	8	20	16	Solonis	9	6	18	12
	Sima.		Gyökeres.																																																										
	I. forint	II. forint	I. forint	II. forint																																																									
Rip. portal	6	2	—	—																																																									
" " gloir de montpellie	6 1/2	3	12	8																																																									
Rup. mettalie	10	6	20	16																																																									
" monticola	9	5	18	12																																																									
" arramon	10	6	18	12																																																									
" gamey couder	10	6	18	12																																																									
" gross collmár	10	6	18	12																																																									
Solonis & Rupetr.	12	8	20	16																																																									
Solonis	9	6	18	12																																																									
15.000 Taylor Narbon	12	100	—	—	—	—																																																							
10.000 Mézes fehér	12	105	12	100	7	55																																																							
55.000 Furmint	13	115	—	—	8	70																																																							
15.000 Rup. monticola	14	125	—	—	8	70																																																							
30.000 Mustos fehér	12	100	12	100	7	55																																																							
14.000 " Riparia portalis	12	100	—	—	—	—																																																							
15.000 " Rup. Mexicana	12	100	—	—	—	—																																																							
65.000 Olasz rizling	13	115	13	105	8	60																																																							
18.000 " Riparia portalis	12	100	—	—	8	65																																																							
30.000 Szlankamenka	13	110	13	—	8	65																																																							
16.000 Arramon	12	105	—	—	—	—																																																							
5.000 " Rip. monticola	12	105	—	—	8	70																																																							
1.000 Ciehaut	13	120	13	115	8	70																																																							
60.000 Kadarka nemes	13	110	—	—	8	65																																																							
25.000 " Riparia portalis	12	100	13	110	8	65																																																							
30.000 Nagyburgundi	13	110	13	110	8	70																																																							
3.000 " Riparia portalis	12	105	—	—	8	60																																																							
20.000 Oporto	14	115	—	—	—	—																																																							
20.000 Chassl. blanc	12	100	—	—	8	60																																																							
5.000 " Rip. monticola	12	105	12	100	6	55																																																							
30.000 " rouge	13	110	13	110	7	60																																																							
15.000 " Riparia portalis	12	105	12	100	7	60																																																							
3.000 Musc. Alexander	13	115	13	110	8	70																																																							
5.000 " bordellai	13	120	—	—	9	80																																																							
3.000 " Hamburg black	13	125	—	—	—	—																																																							
8.000 " lunel	13	120	—	—	—	—																																																							
5.000 " Ottonel	13	125	—	—	—	—																																																							
3.000 " Passatuffi	13	125	—	—	10	80																																																							
4.000 Madelaine royal	13	120	—	—	10	80																																																							
1.000 " angevine	13	120	—	—	—	—																																																							

stb. stb. még ca 100 faj kiváló finom Csemege, Muskotály és Chasla névvel ellátva.

2081 6-10

800 faj a legfinomabb európai bor, csemege, chasla és moskotály sima vessző a legolcsóbb áron.

Kifogástalan és ritka szép minőségért szavatolás, árjegyzék kívánatra ingyen, megrendelés 1/3 előleggel **Willingner Márton** teleptulajdonoshoz **Zomba (Tolnamegye)** intézendő.

Az I. országos mezőgazdasági kiállításon Szegeden az I. díjjal nagy aranyéremmel kitüntetve, a borok a II. ezüst éremmel